

Bestyr under Postverket 1920-1990

Enramaren vill på ett övergripande sätt visa på ett urval av postala bestyr postverket utförde under tiden 1920-1990. Här visas exempel på ovanligare försändelseslag som Fonopost, och tidiga Jaktkort men även vanligare bestyr som utbetalning av Folkpension och inbetalning av Automobils katt.

Postmonopolet	1	Fonopost	9
Folkpension	2	Jaktkort	10
Dragarpengar	3	Fordonsradiolicens	11
Spritkvitto	3	TV-licens	12
Förteckning av varusändningar	4	Svenska Statens Sparobligationer 1942	13
Mjölknöter	5	Stockholms expressavdelning	14
Utdelnings-/indragningskort	6	Euroletter	15
Kiosken på Stockholms central	7	Automobils katt	16
Nordiskt resekort	8		

SANDVIKENS JERNVERKS AKTIEBOLAG, SANDVIKEN.

Sandvikens Skeppningskontor

G E N T R A L.

Gefle-Norra.

Torde benäget befordras genom Herr Stationsinspektoren.

Brev från Sandvikens Jernverks Aktiebolag, Sandviken. Till Sandvikens Skeppningskontor Gefle-Central. Notering "Torde benäget befordras genom Herr Stationsinspektoren".

För att inte kringgå postmonopolet frankerat med gängse postporto och avstämplat med Gävle Dala Järnvägs godsexpeditionsstämpel Sandviken i december 1932.

Postmonopolet

Postverket förbehöll sig rätten till befordran av brev och brevkort, dvs alla skriftliga meddelanden oberoende om de befordras öppna eller slutna.

Om vederbörligt porto för försändelserna erläggs till postverket, möter icke hinder för försändelsernas befordran av trafikföretag i yrkesmässig trafik utan postverkets förmedling. Frankering enligt postverkets taxa skall verkställas av avsändaren eller trafikverkets personal. Frimärkena skall makuleras på betryggande sätt.

Källa: Anteckningar till Allmänna Poststadgan. Tillägg till 2.a upplagan 1955. Postmonopolet. Ernst Grape.

Folkpension

FOLKPENSIONSARBREV

ANDERS WALLSTEDT

SJUKHUSGATAN 9 UMEÅ 1

född

11 / 3 1875 med pensionsbrev 1862783 / 1 uppbär folkpension fr. o. m.

1 / 1 1948 med kr 1200 om året. Pensionen utbetalas 15/ 1 1948

med kr 100 och därefter månadsvis med kr 100 i jan.—nov. och kr 100 i dec.

vid den i ovanstående adress sist angivna postanstalten. Bilagda upplysningar skola noga uppmärksammas.

Kungl. Pensionsstyrelsen

Folkpensionsbrev som visar att 1200 kr för året 1948 skall utbetalas med 100 kr per månad på postanstalten Umeå 1.

Folkpensionsanvisning				Folkpension, särskilt barnbidrag eller änke — resp. änklingsbidrag		1953	Dec.
Postanstalt	Redov. nr	Pensionsbrev nr	Pension utan tillägg	Tillägg	Utbetalningsbelopp i kronor		
92467	9800	2840600	1	050+000	050		
EDVARD SAULEP					Utbetalningsdag		
TORSG 6 B FLEN					3		
Härmed kvitteras ovan angivet utbetalningsbelopp.					4		
Pensionsbrevet skall företes där så påfordras.					5		
Anlitas bud, skall dessutom budet teckna sitt namn och sin adress.					6		
<i>Ed. Saulep</i>					7		
(Adressatens egenhändiga namnteckning)					8		
Budets namn					9		
Budets adress					Sign.		
Beloppet lyftes under tiden 15 dec. 1953—25 jan. 1954 å sist i adressen angiven postanstalt							

Folkpensionsanvisning, december 1953 i röd färg. Folkpension med 50 kr utan tillägg som utbetalas på postkontoret i Flen 16.12.1953.

1913 fattade riksdagen beslut om att införa en allmän pensionsförsäkring. Sverige var därmed först i världen att införa en försäkring som i stort sett omfattade hela befolkningen. Olika invändningar mot systemet i den allmänna pensionsförsäkringen, bland annat att den var diskriminerande mot kvinnor, drev fram reformer, och den så kallade folkpensionen infördes 1948. Denna kompletterades i början av 1960-talet med allmän tilläggspension.

Varje månad skickade pensionsstyrelsen via posten ut en Folkpensionsanvisning till den pensionsberättigade. Anvisningen växlar färg för olika månader. Pensionen hämtas ut på den postanstalt som anges sist i adressen på anvisningen. Anvisningen skall vara vederbörigen kvitterad och Pensionsbrevet uppvisas om så påfordras. Anvisningarna revideras med maskiner och det påtalas att anvisningarna inte får vikas samt ha hela kanter och oskadade hål för att maskinerna skall kunna arbeta utan störningar.

Källa: Upplysningar för pensionstagare. Medföljer pensionsbrevet som information.

Dragarpengar

Inlämning: 40 40 40
Assuransbelopp: _____
Postförsäkringsbelopp: _____
Insattes på postgirokontonr _____ vid postgirokontoret i _____
Till: "Ven-Ture" Princes Esplanade
Gata och nummer: Walton-on-Naze
Adressort: Essex Adressland: England

Sverige 5 öre
Sverige 5 öre
Sverige 5 öre

GÖTEBORG 15.2.66
PAK B

Tjänsteanteckningar
Vikt: 2 kg 400 g
Inlämningsnr: 95086
Erlagda postavgifter: 7.40
Anteckning om il, express-utdelning, flyg m m. 8.25
(Postfunktionärs namn el. sign.)

Dragarpengar vid förtullning i Göteborg 1966 för avgående paket till England. Grundavgift 75 öre + 25% avrundat till 95 öre.

Dragarpengar var det arvode som utgick till packhuskarlarna för deras biträde vid förtullningen med bland annat uppackning, förslutning, transport och vägning. Packhuskarlarna var självständiga näringsutövare men deras taxa fastställdes och publicerades av tullverket efter hörande av bland andra den lokala handelskammaren. Taxan var olika på olika tullorter. Ofta var det en grundtaxa som publicerades relativt sällan, men däremellan skedde procentuella tillägg på grundtaxan. Det fanns godkänd taxa på ett 15-tal tullorter men på ett flertal saknades taxa för dragarpengar. På bevarade dokument har då ingen avgift utgått. Taxa har visserligen även publicerats för tullpersonalens behjälplighet med dessa göromål men något dokument med sådan avgift har ännu ej noterats. Källa: sspd.se/projekt. Förtullningsavgift och dragarpengar. Sören Andersson.

Spritkvitto

KVITTO R 127307

100 erkännes

23 den 3 1971

billinje/Utlämningsställe)

(stämpel och namnteckning/signatur)

Försändelsen utlämnas endast mot avlämnande av detta kvitto, härnadan försett med köparens egenhändiga namnteckning.

OBS! Vid avhämtning genom ombud användes fullmakten å omstående sida.

Försändelse med ovanstående rekvisitionsnummer emottagen

Daniel Lindman
Köparens egenhändiga namnteckning

Busschauffören har tagit emot likvid (100 kr) och Postverket har debiterat sin hanteringsavgift, genom frankering 1 kr på kvittot. Avstämplat Norråker 23.3.1971.

En tjänst som innebar att man genom Postens Diligenstrafik kunde få utfört inköp av olika varor från tätorten av till exempel rusdrycker.

Källa: SSPD Postala Notiser nr 4 2015. Kjell Nilson och samlingen "Svensk Posthistoria 1951-1972". Jonas Hällström.

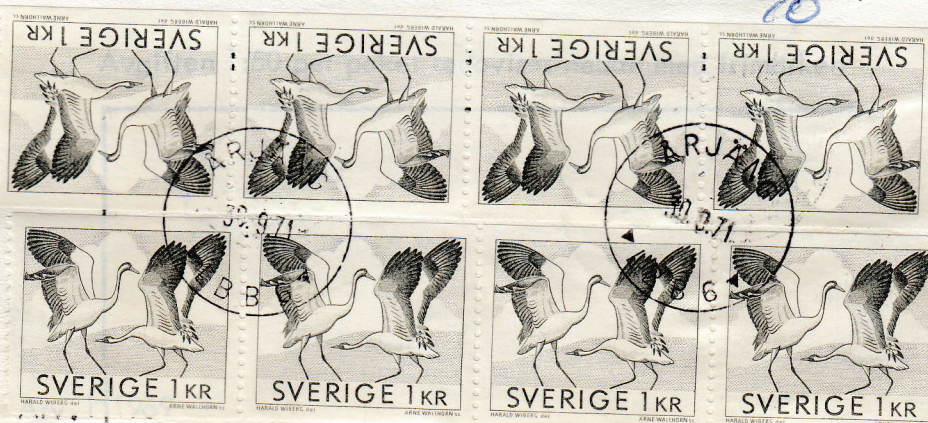
Förteckning över varusändningar

Förteckning över varusändningar

Datum 23/9 - 25/9

Avsändare: 16 6913
KONSUM LENNARTSFORS

Adressat	Adress	antal paket
Pellerson	u. Viken	23/9 1
Olsson	Sandviken	23/9 1
Andersson	Gunnarby	24/9 1
Johansson	Trane	25/9 1
Danielsson	Skendall	24/9 1
Jordansson	Gunnarby	24/9 1
Olsson	Sandviken	24/9 1
Nilsson	Trane	25/9 1
Johansson	"	25/9 1
Karlsson	Hallstam	25/9 1
Summa antal pkt.		10

Kvitto för leverans av varor från Konsum i Lennartsfors utfört av Postens Diligenstrafik. Avgiften 1:50 kr per paket skulle redovisas med frimärken på blanketten. Avgiften betald för 10 paket, i allt 15:00 kr (7:00 kr på baksidan). Avstämplat "Årjäng LBB 6" 30.9.1971.

Den något förenklade blanketten "Förteckning över varusändningar" har fått beteckningen ARV 1 1969. Denna tjänst som utfördes av lantbrevbärare är dokumenterad i hela Värmland i slutet av 1960-talet och i början av 1970-talet. Avgiften var från början 1:50 kr per paket men blev senare höjd till 2:00 kr per paket.

Källa: SSPD Postala Notiser nr 4 2015. Kjell Nilson och samlingen "Svensk Posthistoria 1951-1972". Jonas Hällström.

Mjölknotor

LAMHULT MEJERIFÖRENING, LAMHULT

Nr 357

AVRÄKNING

FRÅN LAMHULT MEJERIFÖRENING

för aug. månad 19 43.

till

Nr

357

Herr

Gustav Davidsson
Värnbron.

Dato	Sötmjolk	% fett	Gräd- de	Smör	Skum- mjolk	O s t		Vadd- filter
						Kg.	Kr.	
1	1 4							
2	1 5							
3	1 5							
4	1 4							
5	1 2							
6	1 2							
7	1 1	32						
8	1 4							
9	1 4							

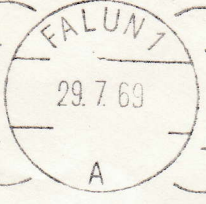
Avräkning från Lamhults Mejeriförening till herr Gustav Davidsson i Värnbron 1943. Vid översyn av postmonopolet 1946 kom medgivandet på prant att mjölknotor fick medföras av trafikföretag som öppna försändelser. Efterlevnaden var inte den allra bästa utan mjölknotorna befordrades allt som oftast slutna. Dock utan åtgärd från Postverket.

En översyn av postmonopolet och postverkets ensamrätt till befordran av brev, brevkort och dylikt som utfördes 1946 och utfärdades 1947 var att postverket precis som tidigare förbehöll sig rätten till befordran av brev och brevkort, dvs alla skriftliga meddelanden oberoende om de befordras öppna eller slutna.

Det som var nytt i kungörelsen var medgivandet för trafikföretag att medföra öppna försändelser, innehållande skrivna meddelanden, som uteslutande avser uppdrag att uträtta ärenden för uppdragsgivarens räkning. Däribland mjölknotor.

Källa: Anteckningar till Allmänna Poststadgan. Tillägg till 2.a upplagan 1955. Mjölknotor.
Ernst Grape.

Utdelnings-/indragningskort

Innehåll: Utdelnings-/indragningskort Tidningens namn, edition samt adress:		Plats för frankering	
DALA-DEMOKRATEN FALUN Tel. 196 00 kl. 9 — 18 Övr. tider: 196 06		 	
Antal utdelningskort	1	Till postanstalten <i>Hedemora</i>	
Antal inragningskort			
Summa utdelnings- och inragningskort	1		
Summa ex. vid postanstalten efter ändringen	188		
Datum			

Innehåll: Utdelnings-/indragningskort Tidningens namn, edition samt adress:		Plats för frankering	
DALA-DEMOKRATEN FALUN Tel. 196 00 kl. 9 — 18 Övr. tider: 196 06		 	
Antal utdelningskort	2	Till postanstalten <i>Hedemora</i>	
Antal inragningskort	2		
Summa utdelnings- och inragningskort	2		
Summa ex. vid postanstalten efter ändringen	186		
Datum		18.8.69	

BI 868 (10. 67, 20.000)

Överst: Blankett (BI 868) Utdelnings-/indragningskort innehållande ett utdelningskort från Dala-Demokraten i Falun 29.7.1969 till postkontoret i Hedemora. Avgiften för detta frankerat på blanketten med 35 öre. Summa ex. efter förändringen blev 188.

Nederst: Blankett (BI 868) Utdelnings-/indragningskort innehållande två inragningskort från Dala-Demokraten i Falun 15.8.1969 till postkontoret i Hedemora. Avgiften för detta frankerat på blanketten med 70 öre. Summa ex. efter förändringen blev nu 186 då två prenumeranter avslutat sin prenumeration.

Mig veterligt finns inte avgiften för Utdelnings-/indragningskorterna sammanställt i någon taxa.

För tidningsutgivare som distribuerade oannonserade utgivarkorsband till hushållen via Postverket fick för varje förändring av abonnemang betala en avgift som fränkades av tidningsutgivaren på blanketten, kuvertet, Utdelnings-/indragningskort. Blanketten skickades av tidningsutgivaren till berört postkontor och innehöll abonnentens (-ernas) namn och adress

Källa: Hembygdsfilatelisten nr 2 2016. Utdelnings/Indragningskort Erik Idhult.

Kiosken på Stockholms central

Försändelseslag	Inlämningsnummer	Vikt för assurerad försändelse (i förekommande fall)	Postavgifter
Brev	417		65 öre
Adressat	Kapten G. Lindberg		
Adressort	Lund		
Assuransb			
Särskilda anmärkningar (såsom mb etc.)			

(Vederbörande postfunktionärs namn eller signatur)

Obs! Ersättning för en rekommenderad försändelse, som förkommit eller skadats, ges i intet fall utgående högre belopp än 36 kronor. I fråga om ersättning för försändelse till utlandet gälla särskilda föreskrifter. Beträffande sättet att gå till väga för framställande av ersättningsanspråk meddelas upplysningar å postanstalterna.

Bl. 301. (Mars 38.)

Pv. tr. Sch.

Överst: Rekommenderat brev med mottagningsbevis inlämnat i "Kiosken på Stockholms central" 15.11.1946, avsänt till Krokom. Notera reketiketten "Stockholm Ban Cst". Inlämnaren fick således betala en avgift på 30 öre som frankerats och avstämplats på inlämningsbeviset.

Nederst: Inlämningsbevis för assurerad eller rekommenderad försändelse Bl 301 för lokalt rekommenderat brev inlämnat på "Kiosken på Stockholms central" 26.4.1947. Inlämnaren har betalat en avgift på 30 öre som frankerats och avstämplats på inlämningsbeviset.

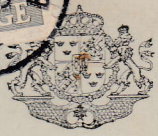
En postal avgift som inte är så allmänt känd är den tilläggsavgift på 30 öre som togs ut vid postverkets expedition på centralstationen i Stockholm för inlämning av rekommenderade försändelser, postanvisningar, inbetalningskort, ilpaket och för utbetalning av postsparbanksmedel.

Avgiften redovisades med frimärken som ifråga om försändelser anbringades på vederbörande inlämningsbevis respektive journaler och beträffande postsparbanksutbetalningarna på uttagskvittot. Tilläggsavgiften togs ut från 1 april 1940 och var i bruk t.o.m. den 28 februari 1961.

Försändelserna skulle fortfarande frankeras enligt gällande taxor

Källa: SSPD Notiserna Kiosken på Stockholms central. Jan-Olov Edling.

Nordiskt resekort

ANMÄRKNINGAR. Nordiskt resekort utfärdas för svensk undersåte, som är känd för utfärdaren eller eljest kan nöjaktigt styrka sin identitet, vid personlig inställelse hos magistrat, poliskammare, stadsstyrelse, landsfiskal, postkontor samt annan postanstalt, som Kungl. Maj:t därtill be- myndigat. Giltighetstiden är <i>sex månader</i>, räk- nat från dagen för utfärdandet, och kan <i>ej genom förlängning utsträckas</i>. Kortet gäller <i>ej i annat land än Danmark, Finland, Island och Norge</i>. Vid vistelse i Norge över <i>två må- nader</i>, i Finland över <i>tre månader</i> och i Danmark över <i>fyra månader</i> erfordras särskilt <i>uppehållstillstånd</i>. Resekorts-	 NORDISKT RESEKORT SVERIGE
INNEHAVARENS Tillnamn: <i>Andersson</i> Fullst. förnamn: <i>Erik Rudolf</i> Yrke eller titel: <i>Balkeskattlämne</i> Född den: <i>14/1907 Rodöholm</i> Boende: <i>Mingsås</i> Åtföljes av hustru _____ (namn) och barn under 15 år _____ (namn) <i>Erik R. Andersson</i> Innehavarens egenhändiga namnteckning. Utfärdat: <i>Dals Högen</i> den <i>3.8.1932</i> därvid innehavaren _____ at sitt namn, intygas å tjänstens vägnar. <i>B. L. L. L.</i>	

Överst: "Nordiskt resekort" sent utfärdat i Arvika 14.8.1939 för inresa till Norge. Viserat i Magnor.
Nederst: "Nordiskt resekort" utfärdat i Dals Högen 3.8.1932 för inresa till Norge. Viseringar i Kornsjö och Vitkärn.

Medborgare i Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge kunde vid resa mellan länderna i stället för pass använda en särskild legitimationshandling, kallad "Nordiskt resekort". Detta under förutsättning att syftet med resan inte var att söka arbete i de besökta länderna. Denna nya handling gällde från och med den 7 juni 1929 och att avgiften var, om den löstes på posten, 50 öre. Resekortet gällde i sex månader räknat från dagen för utfärdandet. Utfärdades resekortet på andra institutioner än Posten så betalades det genom lagstadgad stämpelavgift med stämpelmärken för 1 krona.

Rätt att utfärda Nordiskt Resekort hade magistrat, poliskammare, stadsstyrelse, landsfiskal, postkontor samt vissa poststationer på turistorter i Skåne samt längs norska gränsen. Dessa poststationer var till en början nio till antalet, när Postverket den 9 september 1939 upphörde med utfärdandet av resekorterna så hade antalet utfärdande poststationer och postexpeditioner, utökats till cirka 70.

Källa: sspd.se/projekt "Posthistorisk handbok 1920-1994", Nordiska resekort. Kjell Nilson.
Bältespännaren Nr 1 2003. Nordiskt resekort. Leif Bergman.

Fonopost

Vänster framsida: Fonopostförsändelse, ljudbands ask, skickad med ytpost från Uddevalla 18.2.1963 till Australien. Tulletikett BI 50 fästad vid asken med noterat värde av 15 kr samt innehållet specificerat som "ljudband". Del av frankeringen 1:05 kr åsatt på framsidan och resterande 5 öre på baksidan. Höger baksida: Avsändarens namn och adress i Uddevalla samt resterande porto 5 öre. Fonopostförsändelsen är totalt frankerad med 1:10 kr vilket var portot för ytpostbefordran av asken med en vikt mellan 60 och 80 gram 1.7.1962-30.6.1964. (Asken visas kopierad för att underlätta monteringen).

Från den 1 juli 1940 kunde fonopostförsändelser skickas till Sverige, från de länder som Svenska Postverket hade överenskommelse med. Först den 1 april 1959 kunde man skicka fonopostförsändelser från Sverige till länder man hade avtal. Fonopostförsändelserna skulle ligga i starkt omslag eller låda, som inte fick vara tillsluten och på adressidan skulle det med tydliga bokstäver vara angivet "Phonopost".

Adressen skulle enligt 1952 års Postfördrag skrivas med latinska bokstäver i längdriktningen på den högra halvan av försändelsens framsida, adressort och land skulle skrivas med stora bokstäver. Adressen skulle skrivas så noggrant och fullständigt så att efterforskningar inte behövde föregå utdelningen. Frimärke eller frankostämplat skulle anbringas i övre högra hörnet av försändelsen. Avsändarens namn och adress kunde skrivas på vänstra delen av framsidan om de inte störde övrig text, annars skulle de skrivas på baksidan. Icke postala märken, vinjetter för välgörande ändamål eller märken som kunde förväxlas med frimärken var förbjudna att fästas på adressidan. Fonopostförsändelserna räknades internationellt till en gruppering inom brevörsändelser som vi i Sverige kallar korsband.

Fonoposten har aldrig fått någon större omfattning och försändelseslaget upphörde i Sverige den 30 juni 1971.

Källa: sspd.se/projekt "Posthistorisk handbok 1920-1994", Fonopost. Kjell Nilson.

Jaktkort

Utskrives med bläck eller skriv- maskin.		JAKTKORT	
avseende <u>Jönköpings</u>		län och gällande	
jaktåret den 1 juli 19 <u>51</u>		—den 30 juni 19 <u>52</u> för	
Yrke eller titel	<u>Småbrukar</u>		
För- och efternamn	<u>Samuel Helmer Sörensen</u>		
Född år	Bostadsadress		
<u>1900</u>	<u>Börnska</u>		
Adresspostanstalt	<u>Bäckseda</u>		

Redovisningsnr	Inbetalt belopp	
<u>33</u>	kronor	öre
Till postgirokonto nr		
<u>1014</u>	<u>6</u>	
Avgift	Signature	
<u>20</u>	<u>h</u>	
öre	(för avsändarens anteckningar)	

Detta kort gäller för jakt inom ovan angivet län samt i angränsande län intill 10 km från länsgränsen. Det gäller för ovan angivet jaktår, dock först från och med dagen efter inbetalningsdagen. Kortet skall alltid medföras vid jakt.

Jaktkort (Bl. 727) för första året 1951-1952 då jaktvårdsavgiften började administreras genom postverkets försorg. Jakten får på detta jaktkort bedrivas i Jönköpings län samt i angränsande län intill 10 km från länsgränsen. Avgiften erlagt med 6 kr och kvittot stämplat Bäckseda 1951.

Jaktkortet är ofta i dåligt skick då de skulle medföras vid jakt, då oftast vikt i plånboken.

En statlig jaktvårdsavgift infördes den 1 maj 1939. Jaktvårdsavgiften skulle gälla för ett så kallat jaktår. Jaktåret omfattade precis som idag 1 juli till och med 30 juni nästa år. På landsbygden löstes korten hos den landsfiskal inom vars distrikt jakten bedrevs.

Från och med den 1 juli 1951 började jaktvårdsavgiften administreras genom Postverkets försorg. Avgiften skulle då alltid erläggas på postanstalt genom avgiftens inbetalande till ett särskilt postgirokonto. Avgiften för ett helt jaktår var 6 kr och gällde för på jaktkortet angivet län. Vid betalningen användes ett särskilt inbetalningskort, blankett nr 727, med därvid fogad blankett till jaktkort. Postverkets kvitto anbringades av postfunktionär på blanketten och stämplades.

1952 höjdes avgiften från 6 kr till 8 kr. 1957 höjdes avgiften till 10 kr och 1960 till 11 kr.

För jaktåret 1956-1957 prövades i Västernorrlands län att blankett 727, där benämnd blankett 727T med förtryckta namnuppgifter att skickas ut som masskorsband till person som tidigare haft eller bedrivit jakt inom Västernorrlands län. Detta förfaringssätt med utskick av masskorsband utvidgas till flera län följande år och gällde alla län jaktåret 1959-1960.

Från och med jaktåret 1960-1961 erläggs jaktvårdsavgiften som girering och behandlas då som vilken postgiroinbetalning som helst utan att posten gör någon speciell granskning ur jaktvårdsperspektiv.

Källa: Kungl. Generalpoststyrelsens Cirkulär 1951-1960.

Fordonsradiolicens

LÄS

SVERIGES RADIOS
programtidning

röster i
RADIO-TV

Helt 25:—
Halvt 13:—
Kvartal 7:—
Lösen 60 öre

Svenska och utländska program.

Text och bilder till tal, musik, teater och underhållning i radio.

Licens, som avser radiomottagare i bil, bör förvaras i bilen.

Anmäl varaktigt
adressförändring.

LJUDRADIOLICENS

Gäller till och med den 31 dec. 1959

G 71584
VERKMASTARE
ALLAN SAMUELSSON
VENDERNAS GATA 12
GÖTEBORGS H
BIL O 15738

Vid erläggandet av licensavgiften kronor 30:— åsättes detta kort ett licensmärke, som därvid makuleras medelst datumstämpel.

Kortet gäller därefter — jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse den 23 maj 1958 (nr 231) angående rätt att innehava radiomottagningsapparat — såsom licens för Eder att, under förbehåll av enskild rätt och på de villkor, som å omständiga sida angivits, till ovan angivna tidpunkt innehava ljudradiomottagare.

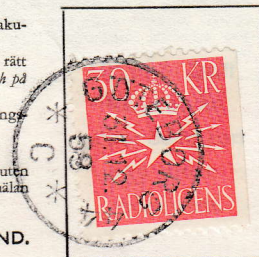
För den, som olovligen innehar radiomottagningsapparat eller till dylik apparat ansluten återgivningsanordning stadgas bötesstraff.

Iakttagas ej föreskrivna villkor för apparatens användande, kan licensen förklaras förverkad.

Önskar Ni efter förfallodagen fortfarande innehava ljudradiomottagare eller till dylik apparat ansluten återgivningsanordning, skall ny licens lösas senast den dag, då denna licens förfaller, såvida icke anmälan om nedmontering gjorts i enlighet med vad därom föreskrives i licensvillkoren.

KUNGL. TELESTYRELSEN

V. G. VÄND.

B. 564 a

VILLKOR FÖR RÄTT ATT INNEHAVA RADIOMOTTAGNINGSPPARAT

(Gäller såväl ljudradio- som televisionsradiomottagare)

1. Radiomottagningsapparat får icke användas på sådant sätt, att mottagning på andra platser därigenom störes. Ej heller får — jämlikt 8 § 9 mom. hälso-värdestadgan — mottagningsapparat användas så, att genom störande ljud sanitär olägenhet förorsakas för närboende.

2. Innehavare av mottagningsapparat eller annan person, som tillåtes lyssna å mottagningsapparat, skall hemlighålla innehållet av telegraf- eller telefon-meddelanden, som avlyssnats å apparaten, och äger icke nedskrive sådana meddelanden eller göra något som helst bruk av innehållet i dem. Vad nu sagts gäller icke nödsignaler och andra meddelanden, som uppenbarligen äro avsedda för en var (allmänheten).

3. Utan särskilt medgivande av Telestyrelsen må mottagningsapparat icke användas i samband med apparat, som automatiskt registrerar inkommande tecken, signaler, skrift, bilder eller ljud, såvida icke upptagningen avser endast sådana utsändningar, som uppenbarligen äro avsedda för en var (allmänheten). I sistnämnda fall gäller dock, att anmälan om innehavet av registrerande apparat skall insändas till Kungl. Telestyrelsens Radiobyrå, Licensavdelningen, Stockholm, och att de i punkten 4 här nedan angivna föreskrifterna skola iakttagas.

4. Det är förbjudet att genom vidarebefordran eller reproduktion kommersiellt utnyttja det nyhetsmaterial, som utsändes från svenska rundradiostationer. Detta gäller såväl ljudradio- som televisionsändningar.

Beträffande utnyttjande av programmaterial i övrigt gälla bestämmelserna i lagen om rätt till litterära och musikaliska verk, lagen om rätt till verk av bildande konst samt lagen om rätt till fotografiska bilder.

Det är att märka, dels att till föredragande och utförande är att räkna jämväl det direkta återgivandet genom mottagningsapparat, dels och att till mångfaldigande hänföres jämväl att överföra ett verk på mekaniskt tal- eller musik-instrument eller på vals, platta, band eller annan till dylikt instrument hörande inrättning. Därför att sålunda överfört verk genom instrumentet återgives, anses detta såsom föredragande eller utförande av verket.

5. Därest mottagningsapparat användes för underhållning till vilken allmänheten äger tillträde, skall avlyssnandet av sådana telegraf- och telefonmeddelanden, som enligt punkten 2 här ovan skola hemlighållas, i möjligaste mån förhindras.

6. Telestyrelsens ombud skall äga tillträde till apparatrummet för inspektion av mottagningsapparaten tekniska anordningar, varjämte vederbörande militärbefäl inom rikets fastningar skall äga rätt till dylik inspektion beträffande apparat, som är uppsatt inom fästnings skyddsområde.

7. Radiomottagningsapparat må av innehavaren, hans familj eller övriga till hans hushåll hörande medlemmar nyttjas i av honom disponerad bostad samt tillfälligt utanför bostaden, exempelvis på en utflykt.

Vid varaktigt adressförändring skall anmälan omedelbart göras till televerket.

8. Erlagd licens- eller registreringsavgift återbetalas icke, och tid, då tillståndet icke har utnyttjats, får ej tillgodoräknas för kommande betalningstermin.

9. Tillståndet får icke överlåtas.

10. Innehavare av mottagningsapparat skall vara skyldig att på anmodan av Telestyrelsens ombud eller vederbörande polismyndighet förete tillståndet.

11. Innehavare av mottagningsapparat med ansluten återgivningsanordning, uppsatt i annan lokal än apparatinnehavarens bostad, är skyldig att till televerket anmäla innehavet av sådan apparat ävensom uppgiva, varest dylika anslutna återgivningsanordningar ha uppsatts.

12. Därest tillståndet icke önskas förnyat, skall detsamma skriftligen uppsägas hos televerket senast den dag, tillståndet förfaller. Därvid skall uppgivas, om apparaten kasserats eller överläts, och skall i senare fallet även den nya apparatinnehavarens namn och adress meddelas.

13. Önskar apparatinnehavare efter tillståndets förfallodag fortfarande innehava radiomottagningsapparat utan att nyttja densamma, må detta ske utan tillstånd, under förutsättning att apparaten är nedmonterad, inpackad och undanställd och att skriftlig förklaring att så är förhållandet avgivits till televerket senast den dag, tillståndet förfaller.

Uraktläses detta, föreligger skyldighet att förnya tillståndet för kommande betalningstermin.

14. Innehavare av mottagningsapparat skall, utan anspråk på gottgörelse, ställa sig till efterrättelse de inskränkningar i rätten till apparatens användande, som framdeles kunna komma att föreskrivas av Kungl. Maj:ts eller Telestyrelsens.

15. Vad som är stadgat rörande mottagningsapparat gäller jämväl till sådan apparat ansluten återgivningsanordning.

Radio störningar. Undersökning av störningar vid mottagning av den svenska rundradioutsändningen (ljudradio och television) verkställs kostnadsfritt efter anmälan till televerket. Saktar radiomottagaren antenn bör apparatinnehavaren först undersöka, huruvida störningarna upphöra om apparaten förses med sådan. Vid lång-, mellan- och kortvågsmottagning bör även provas med jordledning till mottagaren. Missänktes fel på själva mottagaranläggningen bör anmälan ej göras till televerket utan radioreparatör i stället anlitas.

Vid köp av radiopparat torde även störningsfrågan beaktas. Uttag för anslutning av antenn och jordledning bör finnas, utom vid apparater avsedda enbart för ultrakortvåg (FM) eller television, där endast antennuttag erfordras. Växelströmsapparater är från störnings synpunkt i regel att föredras framför allströmsapparater. Då elmaterial ska köpas, bör köparen söka få garanti för att materialet icke förorsakar störningar vid mottagning av den svenska rundradioutsändningen. Eldströmbutternas på de flesta platser ha föreskrivits, att störande maskiner och apparater ej få anslutas till ledningsnätet.

Överst: Ljudradiolicens med licensnummer 71584 i Göteborgs telestationsområde avsedd för radiomottagare i bil "BIL O 15738" (Göteborg och Bohuslän). Avgiften för 1959 erlagt med stämpelmärke 30 kr och stämplat "Göteborg 44" 31.12.1958.

Nederst: Villkor för rätt att innehava radiomottagningsapparat.

Telegrafverket började 1921-1922 försök med rundradiosändningar, medan de officiella sändningarna startade först 1925, samma år som radiolicensen infördes.

Efter ett tag blev radion så behändig att den kunde monteras i bil eller i båt. 1943 infördes en extra avgift för sådana mottagare. Uppgiften att kontrollera licenser för bilradio ålades trafikpolisen, som vid kontroller alltså även bad att få se tillståndet för radio.

Källa: Bältespännaren nr 1-2 1997. Radio- och TV-licenser. Leif Bergman.

TV-licens

 Kungl. Telestyrelsen Radiobyråns	Registreringsbevis för televisionsradiomottagare Nedanstående uppgifter skola överensstämma med uppgifterna på inbetalningskortets kupong.		Avgift 10 kr
	Apparatinnehavarens namnteckning <i>Kentth Österberg</i>	Kommun, där apparaten är uppsatt <i>Västerås</i>	
Apparatinnehavaren skall här ovan teckna sitt namn. Inbetalningskvittot placeras på angiven plats här nedan. Utan apparatinnehavarens namnteckning och inbetalningskvittot är detta tillstånd icke giltigt.			
Detta kort gäller — såvida Kungl. Maj:t ej annorlunda förordnar — såsom tillstånd att, under förbehåll av enskild rätt, innehava radiomottagningsapparat avsedd enbart för mottagande av utsändning av bilder med eller utan därtill hörande ljud (televisionsradiomottagare) fr. o. m. inbetalningskvittots datum t. o. m.	Apparatinnehavarens efternamn <i>Österberg</i>	Förnamn (tilltalsnamnet understruket) <i>Kentth Edvin Robert</i>	
	Adress (gata, nr, uppg., tr., box, fack etc.) <i>Skallbergsgatan 38a</i>		
	Adresspostanstalt <i>Västerås</i>		
30. 6. 57.	Redovisningsnr <i>0686</i>	För avsändarens anteckningar	
	Postgirokontonr <i>1084</i>	Inbetalt belopp kronor öre <i>10</i> <i>-</i>	
	Avgift 20 öre	Sign. <i>K</i>	D 28.2.57
Tillståndet gäller EJ inom följande delar av riket, där för innehav av såda apparat, som nyss sagts, erfordras televisionsradiolicens: Stockholms stad, a Stockholms län kommunerna Blidö, Boc Botkyrka, Dalarö, Danderyd, Djursholm, Djurö, Ekerö, Frötuna, Färingsö, Grödinge, Gustavsberg, Huddinge, Järfälla, Järna, Knivsta, Lidingö, Ljusterö, Märsta, Nacka, Norrtälje, Nynäshamn, Roslags Länna, Salem, Saltsjöbaden, Sigtuna, Sjuhundra, Skepptuna, Sollentuna, Solna	Eder och behållas.		
Bl. 546. Televerket.	V. g. vänd.		

Avgiften för Er televisionsradiolicens skall betalas före instundande månadsskifte. Betalning sker på postanstalt med bifogat inbetalningskort eller genom girering. Anteckna före betalningen här till höger det licensnummer som finns angivet på inbetalningskortet efter Edert namn (numret ändras från kvartal till kvartal). Numret bör uppgivas i brev eller vid telefonsamtal rörande Er licens. Skriv vidare Er namnteckning och fäst postens kvitto här till höger.

Kungl. Telestyrelsen, Radiobyråns licensavd.,
 Postfack, Stockholm 7. Postgirokontonr 1069
 Tel. växel 23 60 40

Bl. 549 (1958) 2 58 300 000

 TELEVISIONSRADIOLICENS	
Denna blankett gäller som televisionsradiolicens sedan den av innehavaren försetts med licensnummer (se inbetalningskortet) och namnteckning samt postens kvitto.	
Licensen gäller fr o m postkvittots datum t o m utgången av kalenderkvartalet. Licens, som löses den 16 eller senare i ett kalenderkvartals sista månad, gäller dock för återstående del av denna månad och det därpå följande kalenderkvartalet.	
Televisionsradiolicens utgör tillstånd att under förbehåll av enskild rätt, på av Telestyrelsen föreskrivna villkor inneha apparat för mottagning av bilder med eller utan därtill hörande ljud (televisionsradiomottagare). För ljudradiomottagare, separat eller kombinerad med televisionsradiomottagare, erfordras särskild ljudradiolicens.	
Licensnummer <i>1308</i>	Apparatinnehavarens namnteckning <i>Kentth Österberg</i>
Postgirokontonr <i>1069</i>	För avsändarens anteckningar
Inbetalt belopp kronor öre <i>25</i> <i>-</i>	D 31.3.58
Sign. <i>K</i>	

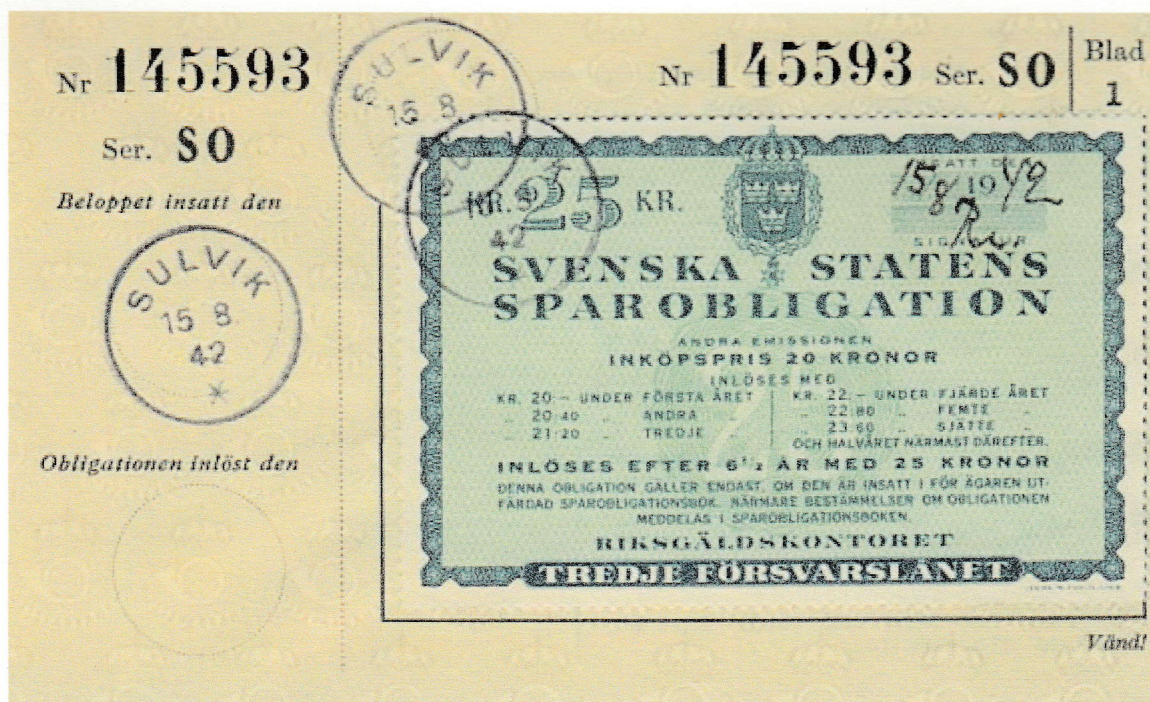
Överst: Registreringsbevis (Bl. 546 Televerket) Västerås 28.2.1957 för televisionsradiomottagare där apparaten är uppsatt i Västerås kommun. Avgiften erlagt med 10 kr då Västerås inte låg inom det stipulerade licensområdet.

Nederst: Televisionsradiolicens (Bl. 549 Televerket) Västerås 31.3.1958 där apparaten är uppsatt i Västerås kommun. Avgiften nu erlagt med 25 kr för andra kvartalet 1958 då Västerås sedan den 1.7.1957 ligger inom licensområdet i Västmanlands län.

Svensk TV hade sin officiella premiär den 4 september 1956 och från den 1 oktober 1956 krävdes TV-licens. Telestyrelsen lämnade då två olika tillstånd att inneha televisionsradiomottagare. Antingen televisionsradiolicens (Bl. 547 Televerket) för ett område som täcktes av Stockholms stad och delar av Stockholms, Södermanlands och Uppsala län eller registreringsbevis (Bl. 546 Televerket) för övriga landet. Licensområdet utvidgades sedan succesivt då sändningarna spreds över landet, och från och med 1 juli 1958 var licens det enda som gällde. Licensavgiften var från början 25 kr per kalenderkvartal som gällde som gällde från sista kvartalet 1956 till och med första kvartalet 1963. Därefter övergick man till halvårsvisa licensperioder å 50 kr. Avgiften för registreringsbevis (övriga landet) var 10 kr.

Källa: Bältespännaren nr 1-2 1997. Radio- och TV-licenser. Leif Bergman.
 Kungl. Generalpoststyrelsens allmänna cirkulär 1956-1958.

Svenska Statens Sparobligationer 1942

Bildkälla: <http://www.sedelmynt.se/charta/sparobligation-1942>

Överst: Sparobligationsbok för Svenska Statens Sparobligationer 1942. Innehållande kuponger att användas vid inköp av sparobligationer.

Nederst: En kupong i sparobligationsboken där en Sparobligation är inklistrad, inköpt för 20 kr på postanstalten i Sulvik 15.8.1942. Den inlöses om 6 ½ år för 25 kr.

Försvarslånet var tre obligationslån 1940, 1941 och 1942 som Svenska Staten lanserade för att låna pengar av svenska folket. Pengarna skulle användas till att rusta upp försvaret under andra världskriget.

Tredje försvarslånet som startade våren 1942 var en Sparobligation med ränta som betalas ut i samband med inlösen. Sparobligationerna såldes till ett lägre pris, inköpspris.

Sparobligationerna såldes för Riksgäldskontorets räkning av bland annat postsparbanken. De fanns i följande valörer 12:50 kr, 25 kr, 50 kr och 100 kr som var inlösningsvärdet. Sparobligationerna såldes dock till ett lägre pris, inköpspriset. På sparobligationen står inlösningsbeloppet angivet även om obligationen löses in i förtid.

Källa: Sparobligationsboken med detaljerad information.

Stockholms expressavdelning

43038

B.

Postens Expressavdelning

Enl. order per tel. kl. 9:15

avhämtas en expressförsändelse hos

Stekhus Inkassobyrå
Kungsgat 16 B för att

beställas till

Viteingogast 19
Avgiften 65 öre

har erlagts till budet

har i frimärken åsatts förs. X-band

Förs. avhämtad kl. 9:55 Vikt 40 gr.

Utlämnad till adressaten

Avlämnad till expressavd. kl. 10:10

Postkontoret Stockholm 1, den 7 / 6 1941

M. B. Carlén

PARAGON, STOCKHOLM.
PARAGON REGISTER™ SYSTEM.

Vänster: Ordersedel för trycksak om 40 gram där avgiften 65 öre (dubbel expresstaxa) har erlagts till budet. Order enligt telefon kl. 09:15, trycksaken hämtad kl. 09:55 och inlämnad på expressavdelningen kl. 10:10 där ordersedeln baksida frimärkes för beloppet 65 öre.

Höger: Baksidan på ordersedel för två brev, 250 och 125 gram där avgiften 170 öre (dubbel expresstaxa) har erlagts till budet. Ordersedeln inlämnad på expressavdelningen där beloppet frimärkes för hela beloppet 170 öre.

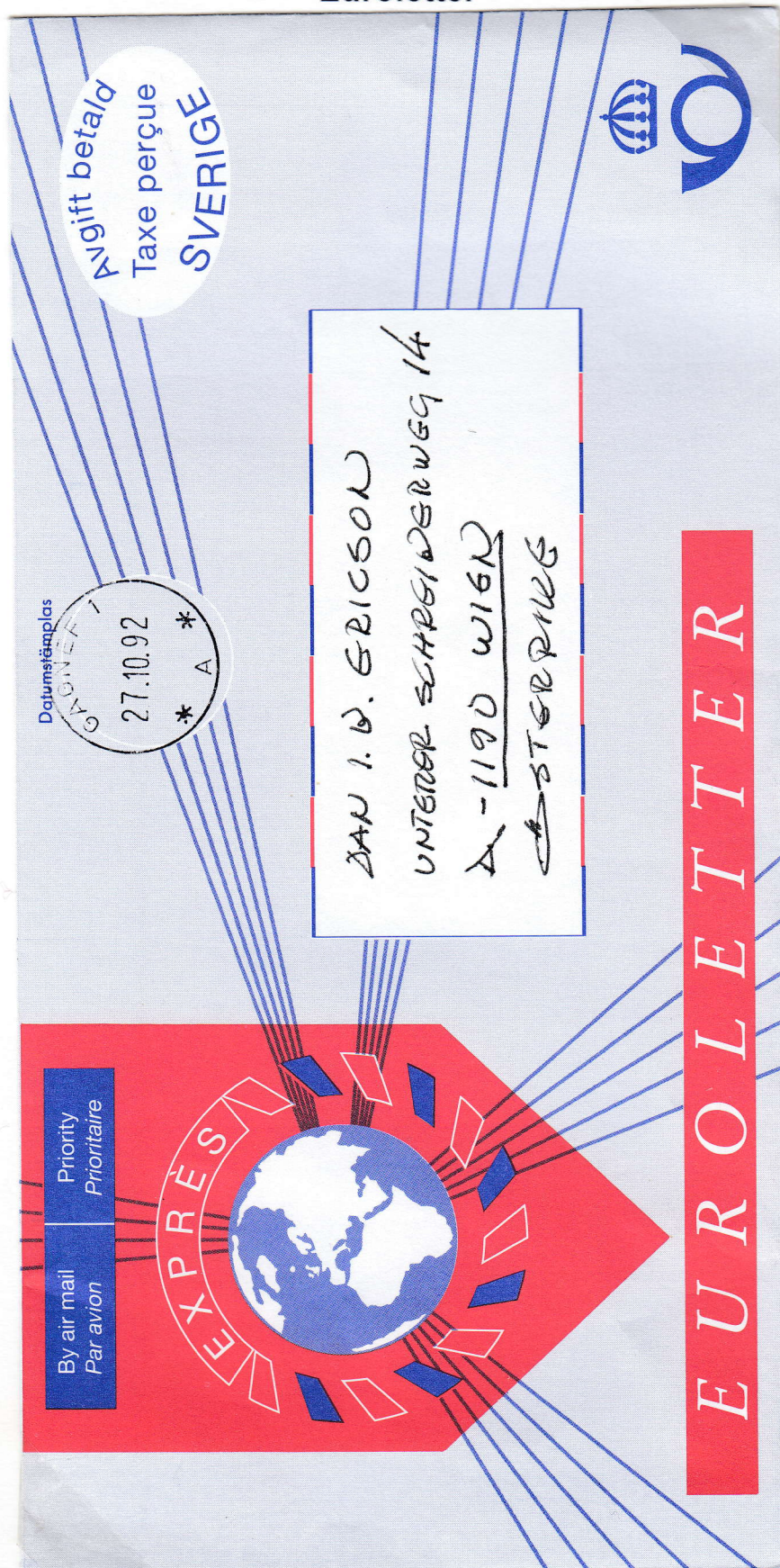
Mellan 1929 och 1945 gällde särskilda regler för expresshantering av lokala försändelser i Stockholm. För den normala expressavgiften ingick under dessa år även att försändelsen hämtades av expressbrevbärare.

För att få utnyttja denna service så skulle den som önskade ringa till postens expressavdelning och beställa hämtning av en lokal expressförsändelse. Den mottagande posttjänstemannen antecknade då på en ordersedel, tiden för det mottagna samtalet, var expressförsändelsen skulle hämtas och var expressförsändelsen skulle avlämnas. Därefter startade skyndsamt hämtningen av försändelsen. Vid avhämtningen antecknade expressbrevbäraren; klockslag för mottagandet, försändelsens vikt, avgiftens storlek samt om avgiften hade erlagts kontant till honom eller om försändelsen redan var frimärkt av avsändaren. Vid kontantbetalning till expressbudet så stämplades försändelsen med en gummistämpel på platsen. Väl inkommen till expressavdelningen så frimärktes ordersedeln baksida med frimärken som motsvarade avgiftsbeloppet och frankeringen stämplades. Avgiften var summan av lokalportot och expressavgiften. Under andra halvan av 1940 verkar det som om expressavgiften dubbletades till 60 öre, men från 1 januari 1941 var den åter 30 öre.

Efter hämtningen togs försändelsen antingen in till expressavdelningen för senare utdelning eller om adressen där försändelsen skulle avlämnas låg inom det inhämtande expressbudets tur och det passade, så bars försändelsen direkt ut utan att passera expressavdelningen. I samband med utdelningen så antecknade expressbudet tiden för avlämningen på ordersedeln.

Källa: sspd.se/projekt "Posthistorisk handbok 1920-1994", Express, Expresshantering i Stockholm. Kjell Nilson.

Euroletter

Euroletter av första modellen C65 för upp till 50 gram som kostade 40 kr. Skickat från "Gagnef 1" 27.10.1992 till Österrike.

Euroletter introducerades på hösten 1991. Det var i sak ingen ny produkt utan en uppgradering av världspostförningens gamla expressbrev enligt produktansvarig på posten. Det fanns tre olika helsaker/kuvert och dels en särskild stor femkantig röd etikett som skulle klistras på den egna försändelsen om helsaken inte användes. I priset ingick flygportot till hela världen.

Det är oklart när Euroletter försvann men med stor sannolikhet upphörde begreppet 1999.

Källa: SSPD Notiserna nr 2 2019. Euroletter. Erik Hamberg.

Automobilskatt

Vänster: Kvitto å automobilskatt för 1923, bil R 972. Skatten erlagt med 72 kr att betalas i bank ställd till den egna Länsstyrelsen.

Mitten: Kvitto å automobilskatt för 1924, bil R 1421. Skatten erlagt med 64 kr att betalas i bank ställd till den egna Länsstyrelsen eller med särskild skattepostanvisning.

Höger: Kvitto å automobilskatt för 1925, bil R 0972. Skatten erlagt med 72 kr att betalas med postförskott till den egna Länsstyrelsen. Betalt på posten i Lidköping 13.2.1925.

	POSTFÖRSKOTTSFÖRSÄNDELSE Tjänste Länsstyrelsen B-bilregistret Box 16292 103 25 STOCKHOLM 16 Postgiro 3 51 72 - 6 Ankomstnummer 221 6 Traktor Kontrollera att rätt registreringsnummer angivits och att kvittot stämplat på Posten. Kvitto skall medföras under färd för att på begäran uppvisas för polisman. Om kvitto förkommer ansöks om duplett kvitto hos länsstyrelsen. Ansökan skall innehålla på tro och heder avgiven försäkran om förlusten av kvittot. Sökandens trovärdighet skall styrkas av vittnen. Obs! Vid försäljning av fordon skall såväl säljare som köpare anmäla överlåtelsen till länsstyrelsen. Fordonsägare som åtnjuter anstånd med betalningen bör spara denna del. Se baksidan! MOTORFÖRARE! ANSVAR, OMDÖME, HÄNSYN! Totalt skattebelopp (vid anstånd)	
	* Avgift för omläggning till nytt bilregister. Se baksidan! ANTECKNINGAR FÅR EJ GÖRAS I FÄLTET NEDAN. RESERVERAT FÖR MASKINELL LÄSNING <table border="1"> <tr> <td>602</td> <td>00904</td> </tr> </table>	602
602	00904	

Kvitto, Traktorskatt för 1972. Skatten 140 kr betald med postförskott i Hargshamn 22.2.1972.

Årlig fordonsskatt har i Sverige tagits ut sedan 1 januari 1923. Syftet var att bilisterna skulle betala för vägunderhåll och den vägförslitning som orsakades av motorfordonen.

Enligt 5 § i förordningen av den 2 juni 1922 om automobilskatt är avgiften för helt år för automobil, med ringar av mjuk kautschuk, åtta kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av automobilens egen vikt vid användning av tyngsta till bilen hörande karosseri. För motorcykel utan bivaig var den 15 kr och för motorcykel med bivaig 25 kr.

1923 skulle automobilskatten betalas medelst check eller postremissväxel ställd till länsstyrelsen att betalas i bank, eller i fråga om Stockholm till överståthållarämbetet.

Från 1924 års uppbörd kan avgiften betalas i länen med en särskild skattepostanvisning och från 1 januari 1925 träder en ny kungörelse angående automobilskatt ikraft som för lång tid framåt kommer att vara det huvudsakliga dokumentet till vilka små ändringar och kompletteringar knytes och samma design kommer att gälla i 48 år.

Nu 1925 börjar uppbörden tas upp under postförskott genom postverkets försorg.

Källa: Bältespännaren nr 1 1999. Automobilskattekvitton. Åke Torkelstam.